

ВПЛИВ ПОГОДНИХ УМОВ НА СЕЗОННИЙ РОЗВИТОК КОМАХ-ЛИСТОГРИЗІВ У ЖИТОМИРСЬКОМУ ПОЛІССІ

Мартинчук І. В., к.е.н., доц., **Марчук Д. О.**, аспірант,
Докійчук Ю. В., **Михайленко О. О.**, **Маленовський Г. М.**, студенти
Поліський національний університет

Термін й темп сезонного розвитку листогризучих комах залежать від погодних умов. Результати аналізу даних метеостанції Житомир свідчать, що у 2023 році стійкий перехід температурних показників повітря через 5°C відбувався пізніше ніж минулі роки (7 квітня замість 25 березня), а у 2024 році – раніше (12 березня).

Дата стійкого переходу температур через 10°C не відрізнялась у 2023 і 2024 рр. (20 квітня) та була на 2 дні пізнішою від даних минулих років. На протязі травня і червня 2023 року температурні показники повітря були вищими за середні багаторічні дані, а у інші місяці вегетаційного періоду поступалися ним. Протягом усього вегетаційного періоду 2024 року температурні показники повітря поступалися багаторічним даним.

За кількістю опадів перевищення багаторічної норми відмічено у травні 2023 року на 2,6 мм, у червні – на 57,9 мм та у вересні – на 90,2 мм, у решту місяців вегетаційного періоду 2023 року кількість опадів була меншою від багаторічних значень. Найбільше перевищення багаторічної норми опадів помітно у травні 2024 року (на 68,6 мм), дещо менше – у липні та серпні (на 6,9 та 11,2 мм відповідно). В інші місяці вегетаційного періоду 2024 року кількість опадів поступалася багаторічним даним, найбільше у червні (на 40,1 мм) та вересні (на 46 мм).

Розпускання бруньок, ранньої форми дуба звичайного, у роки наших досліджень розпочалось 21 квітня. Саме тоді було виявлено перших гусениць комах-листогризів. Живились гусениці усіх видів листокруток і п'ядунів довготривало, до кінця травня. Перших лялечок листовійок виявляли у листках, де жилились гусениці останніх віків, починаючи з 21 травня, а літ перших метеликів відбувався з 27 травня. Останніх метеликів листовійок виявляли у середині червня. П'ядун обдирадло та зимовий різнились від листовійок за типами сезонного розвитку. Їх личинки розвивались в однакові терміни, але по завершенню живлення у кінці травня опускались в підстилку щоб залялькуватись. На поверхні землі помічали комах-ентомофагів, котрі харчуються гусеницями комах-фітофагів, вони вже очікували на свою здобич. Лялечок виявлених комах-листогризів тяжко виявити у ґрунті, через опад та коріння дерев і кущів. Імаго п'ядунів розпочинають літ восени – коли температура повітря переходить нижче 5°C. Це відбувається наприкінці жовтня – початок листопада. Через те, що у самок метеликів крила недорозвинені, їх можна виявляти на стовбурах дерев, де вони й паруються. Після чого запліднені самки заповзають у крони і відкладають яйця на тонкі гілки.